

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

مدرسه علمیه فاطمیه (سلام الله علیها) شهرستان کرمان

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

جامعه‌پذیری اقامه نماز در سیره معصومین (علیهم السلام)

استاد راهنما:

سرکار خانم فاطمه معین‌الدینی

استاد داور:

سرکار خانم صدیقه منتظر

پژوهشگر:

زهرا نخعی‌امروودی

تابستان ۱۳۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه

حمد و ستایش از آن خداوندی که برای هدایت انسان ها، انبیا ء و رهبران راستین را فرستاد و زمان را خالی از حجت قرار نداد. سپاس خداوندی را که به روی ما دریچه ای از سعادت دنیوی و آخروی گشود و نعمت بزرگ محبت خاندان عصمت و طهارت را در قلب ما جای داد.

حمد و سپاس پرودگار مهربان را که ما را مشمول لطف و عنایت خویش قرار داد و افتخار شاگردی مکتب نورانی جعفر بن محمد الصادق (علیه السلام) را روزی ما نموده و تاج زرین سربازی حضرت ولی عصر (روحی فداه) را بر سر ما نهاد و عشق به حوزه های علمیه و علمای دین و رهبر عزیز انقلاب و راه نورانی و زیبای طلبگی را در درون سینه و جان ما قرار داد.

تقدیم به

این نوشته ناچیز را به مادرم و همه اساتید و مربیان و معلمانی تقدیم می‌کنم که در تربیت و پرورش اخلاقم سهیم و نقش ایفا کرده‌اند. معلمان مسلمانی که عطر اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله) را بر مشامم آشنا ساخته و مرا میهمان رخ زیبای اسلام عزیز در کلام و فعل خویش نمودند. اساتیدی که وقتی به چهره و عمل آنها نظر می‌شود فضل و حلم سلمان و ابوذر و ابابصیر و هشام را به یاد آدمی می‌اندازد. متفکران نغزاندیشی که نهال عشق بهجت وجودم را به سوی یگانه نسخه هدایت و تنها حبل المتین ممدود از سپهر تا زمین، آبیاری کرده و سوق دادند. ژرف اندیشانی که تمام حیات تحصیل و ذوق بی پایان خویش را محصول ترحم و زحمت و مدیون جهاد و اجتهاد آنها دانسته. معادنی که از گنجینه های رحیق مختوم و «مما رزقناهم» بر روح تشنه و مشتاقم رزق حسن انفاق کردند. اساتید ارجمندی که عده ای از آنان به خزان نسخ گرویدند و طایفه ای از ایشان منسی، به روان گذشتگان آنان درود فرستاده و آرزوی توفیق برای بازماندگان از خدای منان مسالت داشته تا مرا را لایق و قدردان این همه لطف و احسان نماید و مشکوه امید «نات بخیر منها او مثلها» را در دلم فروزان نگه دارد و عشق و تلاشم را در طریق تداوم نهضت یگانه دوران سرآمد همه عالمان و معلمان خمینی کبیر (قدس سره) مصروف دارد.

تقدیر و تشکر

حمد بی حد و مدح بی عد، مر حضرت احدی و جناب سرمدی را که به یک اشارت «کن» موجودات را از ممکن کون در صحرای عالم ظاهر کرد و از خزانه «اعطی کل شیء خلقه ثم هدی» انسان را به شرف عقل و مرتبت معرفت و فضیلت نطق اختیار کرد تا آنچه را باید در یابد و هرچه را شاید به کار بندد.

پس از سپاس آن نور آسمانی، که این حقیر را با کتب آشنا کرد و نعمت ارشاد عطا نمود و توفیق این پژوهش را بر من میسر گردانید، شایسته است که با اغتنام وقت و به استناد حدیث «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» از راهنمایان دلسوز و همیاران ارجمند یاد شود تا انجام فریضه امتنان به درگاه حق تعالی تجلی یابد. همچنین از کسانی که در امر تحقق این رساله کمک نمودند به ویژه استاد ارجمند سرکار خانم فاطمه معین الدینی که راهنمای این پژوهش بودند تشکر نمایم.

"ومن الله التوفیق"

۶. اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان، *درس‌هایی از نماز*، جلد اول، چاپ دوم، قم، نشر مطبوعاتی دارالکتاب، ۱۳۷۶.
۷. پورترکمان، علی احمد، *نماز خوبان*، چاپ سوم، قم، نشر مشهور، ۱۳۷۸.
۸. جمالی، علی، *نماز یا کلید بهشت*، بی‌چاپ، قم، انتشارات افلاک، ۱۳۷۷.
۹. حسینی دشتی، مصطفی، *معارف و معاریف*، ج ۲، چاپ اول، تهران، موسسه فرهنگی آرایه، ۱۳۸۵.
۱۰. حیدری نراقی، علی محمد، *نماز راز پیروزی بر مشکلات*، چاپ سوم، قم، نشر مهدی نراقی، ۱۳۸۹.
۱۱. خلیلی، مصطفی، *نقش نماز در شخصیت جوانان*، چاپ دوم، قم، نشر زائر، ۱۳۷۹.
۱۲. خمینی، روح الله، *صحیفه نور*، ج ۹ و ۶، بی‌چاپ، تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی ایران.
۱۳. دبیر خانه مرکزی ائمه جمعه، *مباحثی پیرامون نماز جمعه*، چاپ اول، نشر دبیر خانه مرکزی، ۱۳۷۱.
۱۴. دهخدا، علی اکبر، *لغت نامه*، ج ۵، چاپ دوم، تهران، نشر دانشگاه، ۱۳۷۷.
۱۵. راشدی، حسن، *نماز شناسی*، ج ۲، چاپ سوم، تهران، ستاد اقامه نماز، ۱۳۸۵.
۱۶. رجالی تهرانی، علی رضا، *نماز در نهج البلاغه*، چاپ اول، قم، دارالثقلین، ۱۳۷۷.
۱۷. رستمی چافی، علی، *نماز راز دوست*، چاپ اول، قم، نشر دارالثقلین، ۱۳۷۸.
۱۸. رضایی، علی، *جایگاه مساجد در فرهنگ اسلامی*، بی‌چاپ، قم، ثقلین، ۱۳۸۲.

۱۹. سعیدان، محسن، نماز و روزه راهی به سوی معبود، چاپ اول، تهران، نشر منیر، ۱۳۸۴.
۲۰. شمس، سعید، نماز نور چشم مصطفی، چاپ دوازدهم، قم، نشر جمال، ۱۳۹۰.
۲۱. طباطبایی، حسین، تفسیر المیزان، مترجم محمد باقر موسوی، جلد ۱، چاپ ۲۸، نشر اسلامی، ۱۳۸۸.
۲۲. الطوسی، ابی جعفر بن محمد الحسن بن علی، تهذیب الأحکام، ج ۲ و ۳، بی جا، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۰۷ه.ق.
۲۳. قرائتی، محسن، پرتوی از اسرار نماز، چاپ بیست و دوم، تهران، نشر ستاد اقامه نماز، ۱۳۸۴.
۲۴. _____، پرتویی از نماز، چاپ بیست و سوم، تهران، نشر مرکز فرهنگی در سهای
از قرآن، ۱۳۸۸.
۲۵. _____، تفسیر نور، جلد نهم، بی جا، تهران، نشر مرکز فرهنگی در سهای از قرآن.
۲۶. _____، پیوندهای نماز، چاپ هشتم، تهران، ستاد اقامه نماز، ۱۳۹۳.
۲۷. _____، نماز، چاپ اول، تهران، نشر کیما، ۱۳۸۹.
۲۸. قمی، عباس، سفینه البحار و مدینه الحکم والآثار، ج ۱، بی جا، نشر کتابخانه سنایی، بی تا.
۲۹. کلباسی، مجتبی، ۱۱۰ پرسش درباره نماز، چاپ چهارم، تهران، ستاد اقامه نماز، ۱۳۸۹.
۳۰. کوفی، فرات بن ابراهیم، تفسیر فرات الکوفی، محمد، کاظم، ج ۱، چاپ اول، تهران، نشر مؤسسه
الطبع و النشر فی وزارة الإرشاد الإسلامی، ۱۴۱۰ه.ق.

۳۱. متقی هندی، علا الدین الملک ، *کنز العمال* ، ج ۷، بیروت، نشر التراث السلامیه، ۱۳۹۷ه.ق.
۳۲. مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، *بحار الأنوار جمعی* از محققان، ج ۸۶ و ۸۷ و ۸۸ و ۸۹، چاپ دوم، بیروت، نشر دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ ه.ق.
۳۳. محدثی، جواد، *فرهنگ عاشورا*، بی چا، قم، نشر معروف، ۱۳۷۴.
۳۴. محمدی ری شهری ، محمد، *فرهنگ مسجد* ، چاپ اول، قم، نشر دارالحديث، ۱۳۸۶.
۳۵. مطهری ، مرتضی، *آشنایی باقرآن*، چاپ بیستم، تهران، صدرا، ۱۳۸۶.
۳۶. _____، *تعلیم و تربیت*، چاپ پنجاه و ششم، تهران، نشر صدرا، ۱۳۸۶.
۳۷. _____، *طهارت روح*، چاپ اول، قم، ستاد اقامه نماز، ۱۳۷۴.
۳۸. معاونت فرهنگی آموزش و پرورش اقامه نماز، *نماز و مسجد و خانواده*، چاپ اول، تهران، ستاد اقامه نماز، ۱۳۹۰.
۳۹. مفید، محمد بن محمد، *الإرشاد فی معرفه حجج الله علی العباد*، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ج ۲، چاپ اول، نشرکنگره شیخ مفید، قم، ۱۴۱۳ه.ق.
۴۰. مکارم شیرازی، ناصر ، *تفسیر نمونه*، ج ۱۶، چاپ هفتم، قم، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۹.
۴۱. نژادقمی ، علی ، *کارکرد مسجد*، چاپ اول ، تهران، نشر رسانش، ۱۳۸۴.
۴۲. نعیم آبادی ، غلام علی ، *نماز زیباترین الگوی پرستش*، چاپ دوم، تهران، ستاد اقامه نماز، ۱۳۷۹.

۴۳. نوبهار، رحیم، *سیمای مسجد*، ج ۲، چاپ اول، قم، ۱۳۷۳.

۴۴. نوری، حسین بن محمد تقی، *مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل*، مؤسسه آل البيت عليهم

السلام، ج ۶، چاپ اول، قم، ۱۴۰۸ ه. ق.

۴۵. وحیدی، محمد، *دانستنی های لازم ازائمه (عليهم السلام)*، چاپ پنجم، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۴.

(ب) مقاله

۴۶. آقاجان پور، طاهره، "شیوه های موثر در ترغیب جوانان به اقامه نماز"، مکتب اسلام، شماره

۷، سال ۱۳۴۹

۴۷. جمالی، علی، "عوامل موثر در جذب جوانان به نماز"، ۱۳۹۳، parsiblog.com.

۴۸. صمدیان تبار، فیروزه، "نقش معلم و مدرسه در توسعه فرهنگ نماز"، ۱۳۹۲،

، firozhsamadiantabar.blogfa.com

۴۹. عبدلی پور، علی، "اهمیت و جایگاه مسجد در اسلام"، ۱۳۹۲، old.ido.ir.

۵۰. مومنی، محتشم، "نماز و امنیت"، روزنامه کیهان، ۱۳۸۳، شماره ۲۴.

۵۱. نقشینہ، وحید، "نماز و وحدت ملی و انسجام اسلامی"، ماہنامہ شادکامی و موفقیت شمارہ

۵۵، ۱۳۸۷، ص ۴.

۵۲. وثوقی، فاطمہ، "آثار فرهنگی واجتماعی و تربیتی نماز جماعت"، مجلہ پاسدار اسلام، ۱۳۸۰،

شمارہ ۲۴۰.